

Středa, 17. května 2017

P8_TA(2017)0216

Situace v Maďarsku**Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. května 2017 o situaci v Maďarsku (2017/2656(RSP))**

(2018/C 307/09)

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (SEU), a zejména na články 2, 6 a 7 této smlouvy,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na články 4, 12, 13, 14, 16, 18 a 21 této listiny,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech a na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, zejména pak ve věci Szabó a Vissy v. Maďarsko, Karácsony a další v. Maďarsko, Magyar Keresztény Mennonita Egyház a další v. Maďarsko, Baka v. Maďarsko a Ilias a Ahmed v. Maďarsko,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a četné smlouvy OSN týkající se lidských práv, jež jsou závazné pro všechny členské státy,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2014 s názvem „Nový postup EU pro posílení právního státu“ (COM(2014)0158),
- s ohledem na svá usnesení ze dne 16. prosince ⁽¹⁾ a 10. června 2015 ⁽²⁾ o situaci v Maďarsku, ze dne 3. července 2013 o stavu dodržování základních práv: normy a postupy v Maďarsku ⁽³⁾, ze dne 16. února 2012 o aktuálním vývoji politické situace v Maďarsku ⁽⁴⁾ a ze dne 10. března 2011 o mediálním zákonu v Maďarsku ⁽⁵⁾,
- s ohledem na slyšení o situaci v Maďarsku uspořádané dne 27. února 2017 Výborem pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,
- s ohledem na diskusi v plénu o situaci v Maďarsku, která se konala dne 26. dubna 2017,
- s ohledem na Prohlášení vedoucích představitelů 27 členských států a Evropské rady, Evropského parlamentu a Evropské komise, které bylo přijato dne 25. března 2017 v Římě,
- s ohledem na zákon č. CLXVIII z roku 2007 o vstupu v platnost Lisabonské smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, přijatý dne 17. prosince 2007 maďarským Národním shromážděním,
- s ohledem na usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 2162 (2017) ze dne 27. dubna 2017 s názvem „Znepokojivý vývoj v Maďarsku: návrh zákona o nevládních organizacích omezující občanskou společnost a možné uzavření Středoevropské univerzity“,
- s ohledem na prohlášení komisaře Rady Evropy pro lidská práva ze dne 8. března 2017 o novém maďarském zákoně, který umožňuje automaticky zadržet žadatele o azyl, a na jeho dopis adresovaný předsedovi maďarského Národního shromáždění ze dne 27. dubna 2017, v němž vyzývá k zamítnutí předloženého návrhu zákona o nevládních organizacích financovaných ze zahraničních zdrojů,
- s ohledem na rozhodnutí Evropské komise o zahájení soudního řízení o porušení Smlouvy proti Maďarsku kvůli zákonu o změně zákona o státním vysokoškolském vzdělávání, jakož i s ohledem na další probíhající či připravovaná správní řízení o porušení Smlouvy vedená proti Maďarsku,

⁽¹⁾ Přijaté texty, P8_TA(2015)0461.⁽²⁾ Úř. věst. C 407, 4.11.2016, s. 46.⁽³⁾ Úř. věst. C 75, 26.2.2016, s. 52.⁽⁴⁾ Úř. věst. C 249 E, 30.8.2013, s. 27.⁽⁵⁾ Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 154.

Středa, 17. května 2017

- s ohledem na reakci Komise na maďarskou národní konzultaci s názvem „Zastavme Brusel“,
 - s ohledem na návštěvu komisaře Avramopoulose v Maďarsku, která se konala dne 28. března 2017,
 - s ohledem na dopis Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci zasláný místopředsedovi Timmermansovi, v němž Výbor žádá o stanovisko Komise k souladu zákona, jímž se mění některé zákony týkající se posílení řízení ve střežené pohraniční oblasti, s ustanoveními *acquis* Unie v oblasti azylu a rovněž s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, pokud jde o provádění opatření uvedených v tomto zákonu,
 - s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, a vzhledem k tomu, že tyto hodnoty jsou univerzální a společné všem členským státům (článek 2 SEU);
- B. vzhledem k tomu, že Listina základních práv Evropské unie je součástí primárního práva EU, které zakazuje jakoukoli diskriminaci založenou zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci;
- C. vzhledem k tomu, že Maďarsko je členem Evropské unie od roku 2004 a že podle průzkumů veřejného mínění podporuje velká většina maďarských občanů členství země v EU;
- D. vzhledem k tomu, že Listina stanoví, že umělecká tvorba a vědecké bádání nesmějí být omezovány a že musí být respektována akademická svoboda, vzhledem k tomu, že Listina rovněž zaručuje svobodu zakládat vzdělávací zařízení při náležitém respektování demokratických zásad;
- E. vzhledem k tomu, že je třeba chránit svobodu sdružování a že aktivní sektor občanské společnosti hraje klíčovou roli, pokud jde o podporu účasti veřejnosti na demokratických postupech a odpovědnost vlád s ohledem na jejich právní závazky, včetně ochrany základních práv a životního prostředí a boje proti korupci;
- F. vzhledem k tomu, že s náležitým ohledem na pravidla Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 a na její protokol ze dne 31. ledna 1967 týkající se právního postavení uprchlíků je v souladu se SEU a Smlouvou o fungování Evropské unie (SFEU) zaručeno právo na azyl;
- G. vzhledem k tomu, že v roce 2016 bylo zamítnuto 91,54 % žádostí o azyl; vzhledem k tomu, že od roku 2015 byli v Maďarsku žadatelé o azyl kvůli nově přijatým maďarským zákonům a postupům v oblasti azylu nuceni projít při vstupu do Maďarska přes tranzitní zónu na maďarském území, přičemž denně je umožněn vstup pouze malému počtu osob, tj. v současnosti 10 osobám; vzhledem k tomu, že nevládní organizace opakovaně udávají, že migranti na maďarských hranicích jsou hromadně zatlačováni zpět do Srbska, v některých případech se dočkají krutého a násilného zacházení bez ohledu na svůj nárok na ochranu; vzhledem k tomu, že maďarská vláda neplní své povinnosti na relokaci žadatelů o azyl v souladu s právem EU;
- H. vzhledem k tomu, že komisař Rady Evropy pro lidská práva prohlásil, že „kvůli rozsáhlým změnám v maďarském právu a postupech v oblasti azylu za uplynulých několik měsíců jsou žadatelé navraceni do Maďarska vystaveni značnému riziku, že budou porušována jejich lidská práva“, a to v souvislosti s písemnými připomínkami, které předložil dne 17. prosince 2016 Evropskému soudu pro lidská práva a jež se týkaly dvou stížností vznesených proti Rakousku kvůli přesunu žadatelů z Rakouska do Maďarska v souladu s nařízením Dublin III;
- I. vzhledem k tomu, že 11 uprchlíků, označovaných též jako „11 z Röszke“, kteří se zde nacházeli dne 16. září 2016, den poté, co Maďarsko uzavřelo své hranice se Srbskem, bylo obviněno ze spáchání teroristického činu a odsouzeno k trestu odnětí svobody, včetně Ahmeda H., Syřana pobývajícího na Kypru, jenž byl v listopadu 2016 odsouzen k desetiletému trestu odnětí svobody v nespravedlivém soudním řízení pouze proto, že použil megafon, aby zmírnil napětí, a že hodil na pohraniční policii tři předměty;

Středa, 17. května 2017

- J. vzhledem k tomu, že od přijetí usnesení Parlamentu ze dne 16. prosince 2015 vyvolalo znepokojení několik problémů, zejména pak využívání veřejných výdajů, útoky na organizace občanské společnosti a obránce lidských práv, práva žadatelů o azyl, sledování občanů v masovém měřítku, svoboda sdružování, svoboda projevu, pluralita sdělovacích prostředků a uzavření listu Népszabadság, práva Romů včetně vystěhování Romů z jejich domovů v Miskolci a segregace romských dětí ve školství, práva osob LGBTI, práva žen, soudnictví, včetně možnosti vynášet doživotní tresty odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění, nucené vystěhování maďarských nevládních organizací Roma Parlament (Romský parlament) a Phralipe Független Cigány Szervezet (Nezávislý svaz Cikánů Phralipe) z jejich sídla, hrozba uzavření Lukácsova archivu;
- K. vzhledem k tomu, že obsah i rétorika použitá v národní konzultaci „Zastavme Brusel“ – národní konzultaci o přistěhovalectví a terorismu a v souvisejících reklamních kampaních vedených vládou – je značně zavádějící a není nestranná;
- L. vzhledem k tomu, že ve věci Szabó a Vissy v. Maďarsko Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že maďarské právní předpisy o tajném protiteroristickém sledování, které byly zavedeny v roce 2011, představují porušení práva na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence; vzhledem k tomu, že ve věci Ilias a Ahmed v. Maďarsko soud shledal, že došlo k porušení práva na svobodu a osobní bezpečnost, práva na účinný právní prostředek nápravy, pokud jde o podmínky tranzitní zóny u obce Röszke, a práva na ochranu před nelidským či ponižujícím zacházením, pokud jde o vyhoštění žadatelů do Srbska; vzhledem k tomu, že ve věci Baka v. Maďarsko soud rozhodl, že Maďarsko porušilo právo na spravedlivé řízení a na svobodu projevu pana Andráse Baky, někdejšího předsedy maďarského Nejvyššího soudu;
- M. vzhledem k tomu, že kvůli aktuálnímu vývoji v Maďarsku, zejména kvůli zákonu, jímž se mění některé zákony týkající se zpřísnění postupů prováděných v oblasti správy hranic a azylu, zákonu, jímž se mění zákon o státním vysokoškolském vzdělávání, který představuje přímou hrozbu pro Středoevropskou univerzitu a který vyvolal velký nesouhlas veřejnost, a kvůli návrhu zákona o transparentnosti organizací, které získávají podporu ze zahraničí (zákon maďarského parlamentu, č. spis. T/14967), vyvstaly pochybnosti ohledně slučitelnosti těchto zákonů s právem EU a Listinou základních práv;
1. připomíná, že hodnoty zakotvené v článku 2 SEU musí být dodržovány ve všech členských státech EU;
 2. vyjadřuje politování nad tím, že vývoj v Maďarsku v několika posledních letech vyústil v závažné zhoršení situace v oblasti právního státu, demokracie a základních práv, mj. pokud jde o svobodu projevu, akademickou svobodu, lidská práva migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků, svobodu shromažďování a sdružování, omezení a překážky týkající se činnosti organizací občanské společnosti, právo na rovné zacházení, práva příslušníků menšin, včetně osob z řad Romů, Židů a osob LGBTI, sociálních práv, fungování ústavního systému, nezávislost soudní moci a jiných orgánů a řadu znepokojujících obvinění o údajné korupci a střetu zájmů, které jako celek by mohly představovat rodící se systémové ohrožení právního státu v tomto členském státě; je přesvědčen, že Maďarsko je zkouškou pro EU, která má ověřit její schopnost a ochotu reagovat na ohrožení a nerespektování jejich vlastních základních hodnot členským státem; se znepokojením bere na vědomí, že vývoj v některých dalších členských státech vykazuje znepokojivé známky podobného oslabování právního státu jako v Maďarsku;
 3. vyzývá maďarskou vládu, aby se zapojila do dialogu s Komisí ohledně všech sporných bodů uvedených v tomto usnesení, zejména pokud jde o lidská práva migrantů, žadatelů o azyl a uprchlíků, svobodu sdružování, svobodu vzdělávání a akademického výzkumu, segregaci Romů ve školství a ochranu těhotných žen při práci; opakuje, že by se měly obě strany zapojit do tohoto dialogu způsobem, který bude nestranný, bude vycházet z důkazů a bude založený na ochotě spolupracovat; vyzývá Komisi, aby Parlament průběžně informovala o závěrech svého hodnocení;
 4. vyjadřuje znepokojení ohledně nedávných prohlášení a iniciativ maďarské vlády, zejména pokud jde o udržování konzultační kampaně „Zastavme Brusel“, vyšetřovací opatření zaměřené na zahraniční zaměstnance Středoevropské univerzity a také pokud jde o prohlášení lídrů vládnoucí strany, která se staví proti veškerým legislativním změnám zohledňující doporučení orgánů EU a mezinárodních organizací; vyjadřuje politování nad tím, že takové signály nedokazují jasný závazek maďarských orgánů plně zajistit, aby byly jejich kroky v souladu s primárním i sekundárním právem EU;

Středa, 17. května 2017

5. vyzývá Komisi, aby důsledně sledovala využívání fondů EU ze strany maďarské vlády, zejména v oblasti azylu a migrace, komunikace s veřejností, vzdělávání, sociálního začleňování a hospodářského rozvoje, a zajistila tak, aby veškeré spolufinancované projekty byly plně v souladu s primárním i sekundárním právem EU;
6. vyzývá maďarskou vládu, aby mezitím zrušila zákon, jímž se mění některé zákony týkající se zpřísnění postupů prováděných v oblasti správy hranic a azylu, a zákon, jímž se mění zákon o státním vysokoškolském vzdělávání, a aby stáhla návrh zákona o transparentnosti organizací, které získávají podporu ze zahraničí (zákon maďarského parlamentu, č. spis. T/14967);
7. naléhavě vyzývá maďarskou vládu, aby okamžitě pozastavila platnost veškerých lhůt uvedených v zákoně, kterým se mění zákon o vysokoškolském vzdělání, aby s cílem zajistit další fungování Středoevropské univerzity, která uděluje tituly akreditované v USA, urychleně zahájila dialog s příslušnými americkými orgány, a aby se veřejně zavázala, že univerzita bude moci zůstat v Budapešti jako svobodné zařízení;
8. lituje, že Komise nereagovala na výzvu Parlamentu, aby aktivovala rámcový postup EU pro posílení právního státu, jak je uvedeno v usneseních Evropského parlamentu ze dne 10. června 2015 a 16. prosince 2015 o situaci v Maďarsku, s cílem zabránit formou dialogu s dotčeným členským státem tomu, aby se dále stupňovalo rodící se systémové ohrožení právního státu; zastává názor, že se Komise nyní soustřeďuje především na okrajové, technické aspekty právních předpisů a opomíjí trendy, vzorce a spojený účinek opatření na právní stát a základní práva; je přesvědčen, že zejména soudní řízení o porušení Smlouvy ve většině případů nevedla ke skutečným změnám a nezajistila řešení situace v širších souvislostech;
9. je přesvědčen, že při současné situaci v Maďarsku existuje jasné riziko, že dojde k závažnému porušení hodnot uvedených v článku 2 SEU, a že situace opravňuje k zahájení řízení podle čl. 7 odst. 1 SEU;
10. pověřuje proto Výbor Evropského parlamentu pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci, aby zahájil řízení a vypracoval zvláštní zprávu s cílem uspořádat hlasování v plénu o odůvodněném návrhu podle článku 83 jednacího řádu, kterým vyzve Radu, aby postupovala podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii;
11. opakuje, že je třeba zavést pravidelný postup monitorování a dialogu, jehož se účastní všechny členské státy, Rada, Komise a Parlament, s cílem ochránit základní hodnoty EU – demokracii, základní práva a právní stát –, jak je uvedeno v usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. října 2016 obsahující doporučení Komisi o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva⁽¹⁾ (Pakt EU o demokracii, právním státu a základních právech), a rovněž s cílem předejít existenci dvojích standardů;
12. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, maďarskému prezidentovi, vládě a parlamentu, vládám a parlamentům členských států a Radě Evropy.

⁽¹⁾ Přijaté texty, P8_TA(2016)0409.